

Дело C-71/24

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда**

Дата на постъпване в Съда:

30 януари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Sąd Okręgowy w Krakowie (Полша)

Дата на акта за преюдициално запитване:

12 януари 2024 г.

Ищец:

Alior Bank S.A.

Ответник:

J.D.

Предмет на главното производство

Договор за потребителски кредит; обхват на олихвяване на сумите по договора; обхват на информационните задължения

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на член 10, параграф 2, букви е) и ж) и член 3, буква й) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (наричана по-нататък „Директива 2008/48“); член 3, параграфи 1 и 2, член 4, параграф 1 и член 5 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (наричана по-нататък „Директива 93/13“); член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1 Трябва ли член 10, параграф 2, буква е) във връзка с член 3, буква й) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 2008 г., стр. 66) в контекста на принципа на ефективност на правото на Съюза и целта на тази директива и в светлината на член 3, параграфи 1 и 2 във връзка с член 4, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273) да се тълкуват в смисъл, че не допускат практиката в договорите за потребителски кредит, чието съдържание не е резултат от индивидуално договаряне между доставчика (кредитодателя) и потребителя (кредитополучателя), да се включват клаузи, които предвиждат начисляване на лихва не само върху усвоената от потребителя сума, но и върху нелихвените разходи по кредита (тоест комисионата и другите такси, които не са компоненти на усвоената от потребителя сума на кредита, но са част от общата сума, дължима от потребителя в изпълнение на задълженията му по договора за потребителски кредит)?

2 Трябва ли член 10, параграф 2, букви е) и ж) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 2008 г., стр. 66) в контекста на принципа на ефективност на правото на Съюза и целта на тази директива и в светлината на член 5 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273) да се тълкуват в смисъл, че не допускат практиката в договорите за потребителски кредит, чието съдържание не е резултат от индивидуално договаряне между доставчика (кредитодателя) и потребителя (кредитополучателя), да се включват клаузи, които посочват единствено лихвения процент по кредита и изразената като абсолютна сума обща стойност на капитализираните лихви, дължими от потребителя в изпълнение на задълженията му по този договор, без същевременно изрично да информират потребителя, че основата, върху която се изчисляват капитализираните лихви (изразени като абсолютна сума), е друга сума, а не фактически усвоената от потребителя сума на кредита, и по-конкретно че това е сборът от усвоената от потребителя сума на кредита и нелихвените разходи по кредита (тоест комисионата и другите такси, които не са компоненти на усвоената от потребителя сума на кредита, но са част от общата сума, дължима от потребителя в изпълнение на задълженията му по договора за потребителски кредит)?

Цитирани разпоредби от правото на Съюза

член 169, параграф 1ДФЕС

Харта на основните права на Европейския съюз: член 38

Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета: член 3, буква й) и член 10, параграф 2, буква е)

Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори: член 3, параграфи 1 и 2, член 4, параграф 1 и член 5

Цитирани разпоредби от националното право

Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Закон за потребителския кредит от 12 май 2011 г.):

Член 5, точки 6, 6а и 10:

б) Общи разходи по кредита са всички разходи, които потребителят е длъжен да заплати във връзка с договора за кредит, и по-специално:

а) лихвите, таксите, комисионите, данъците и надценките, ако са известни на кредитора;

и

б) разходите за допълнителни услуги, по-специално застраховки, в случай че тези разходи са необходими за получаването на кредита или за получаването му при предложените условия [...].

6а) Нелихвени разходи по кредита са всички разходи, които потребителят понася във връзка с договора за потребителски кредит, с изключение на лихвите.

10) Лихвен процент е лихвеният процент, изразен или като фиксиран, или като променлив процент, който се прилага на годишна основа към сумата на усвоения кредит съгласно договора за кредит.

Член 30, параграф 1, точка 6: В договора за потребителски кредит [...] задължително се посочват [...] лихвеният процент, условията за прилагането му и периодите, условията и процедурата за промяна на лихвения процент

заедно с показателя или базовия лихвен процент, доколкото такъв е приложим за първоначалния лихвен процент; ако договарят за потребителски кредит предвижда различни лихвени проценти, такава информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти през съответния срок на договора.

Член 45, параграф 1: В случай на допуснато от кредитора нарушение на [...] член 30, параграф 1, точки 1—8 [...] потребителят, след като изпрати писмено изявление до кредитора, връща кредита без лихвите и другите дължими на кредитора разходи в срока и по начина, определен в договора.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. — Kodeks cywilny (Закон от 23 април 1964 г. — Граждански кодекс):

член 385¹, параграф 1: Клаузите на сключен с потребител договор, които не са договорени индивидуално, не обвързват потребителя, ако определят правата и задълженията му в противоречие с добрите нрави, като грубо нарушават неговите интереси (забранени клаузи). Това не се отнася за клаузите, които определят главните задължения на страните, включително цената или възнаграждението, ако са формулирани еднозначно.

Член 359, параграфи 1—2²:

Параграф 1: Лихви върху парични суми се дължат само когато това произтича от правна сделка или от закон, съдебен акт или решение на друг компетентен орган.

Параграф 2: Ако размерът на лихвата не е другояче определен, дължи се законната лихва в размер на основния лихвен процент на Полската народна банка, увеличен с 3,5 процентни пункта.

Параграф 2¹: Максималният размер на лихвите, произтичащи от правна сделка, не може годишно да надвишава двукратния размер на законната лихва (максимална лихва).

Параграф 2²: Ако размерът на лихвите, произтичащи от правна сделка, надвишава размера на максималната лихва, дължи се максималната лихва.

Кратко представяне на фактите и главното производство

- 1 На 29 ноември 2017 г. ищецът Alior Bank S.A. — Варшава, в качеството на кредитодател, и ответникът J.D., в качеството на кредитополучател и потребител, сключват договор за кредит. Банката отпуска кредит в общ размер от 199 814,35 полски злоти (PLN). Сумата, предоставена на разположение на кредитополучателя, възлиза на 171 840,34 PLN, тъй като банката удържа от сумата комисиона за отпускането на кредита в размер на

27 974,01 PLN. Договорът не е резултат от индивидуално договаряне между страните и е сключен въз основа на типов договор, съставен от банката. Посочената в договора обща сума, дължима от ответника, възлиза на 316 290,86 PLN, като това включва: 171 840,34 PLN главница на кредита (усвоена сума на кредита), 27 974,01 PLN комисиона върху отпуснатия кредит и 116 476,51 PLN капитализирани лихви, които са изчислени като процент общо върху усвоената сума на кредита и комисионата.

- 2 Кредитът е отпуснат и усвоен. Тъй като ответникът не заплаща задълженията си по договора, след безрезултатно отправяне на покани за плащане на натрупаните задължения банката разваля договора за кредит. На 21 март 2023 г. банката предявява иск да ѝ се заплати сумата от 148 990,69 PLN, която включва: 124 281,23 PLN главница и 24 709,46 PLN лихви за забава.
- 3 Ответникът прави изявление за прилагане на т.нар. санкция на безплатния кредит, тъй като са начислени лихви и върху разходите по кредита, а същевременно в договора неточно е посочен годишният процент на разходите.
- 4 Ответникът освен това възразява, че ищецът е начислил лихви за целия срок на действие на кредитния договор върху размера на главницата и нелихвените разходи по кредита (комисионата). Според ответника кредиторът няма право да начислява лихви върху комисионата дори ако я е финансирал, а може да начислява лихви само върху усвоената сума на кредита.
- 5 Предвид доводите на ответника запитващата юрисдикция е изправена пред съществени съмнения за правилното тълкуване на правото на Съюза, и по-конкретно на Директива 2008/48. Това тълкуване има пряко значение за тълкуването на разпоредбите на националното право, с които се транспонира правото на Съюза, и по-конкретно на Закона за потребителския кредит.

Кратко изложение на мотивите за запитването

- 6 В действителност в Полша има утвърдена практика да се толерират действията на доставчиците на потребителски кредити, изразяващи се в начисляване на възнаградителната лихва върху сбора от фактически усвоената от потребителя сума и нелихвените разходи по кредита. След това така капитализираните лихви се прибавят към сумата, която потребителят трябва да върне в изпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит. Така е и в настоящия случай.
- 7 Запитващата юрисдикция се съмнява в допустимостта на тази практика от гледна точка на целта на Директива 2008/48 и принципа на ефективност на правото на Съюза. Съгласно съображение 6, второ изречение от тази

директива развитието на по-прозрачен и ефективен кредитен пазар в това пространство без вътрешни граници е жизненоважно за насърчаване развитието на презграничните дейности. Освен това съгласно съображение 8, първо изречение от Директивата е важно пазарът да предлага достатъчна степен на защита на потребителите, за да се гарантира доверието на потребителите. Накрая, съгласно съображение 9, първо изречение от Директивата пълната хармонизация е необходима, за да се осигури на всички потребители в Общността високо и равностойно ниво на защита на техните интереси и за да се създаде реален вътрешен пазар.

- 8 Следователно Директива 2008/48 е приета с двойната цел да се осигури високо и равностойно равнище на защита на интересите на всички потребители в Съюза и да се улесни изграждането на добре функциониращ вътрешен пазар на потребителски кредити (вж. решение на Съда от 21 април 2016 г., C-377/14, EU:C:2016:283, т. 61). Запитващата юрисдикция решава да се обърне към Съда с искане за тълкуване на правото на Съюза по този въпрос именно с оглед на посочените цели на Директивата и заради споменатата по-горе практика на полските съдилища да не поставят под въпрос клаузите на договори за потребителски кредит, съгласно които потребителят е длъжен да плаща възнаградителните лихви като процент както върху сумата на усвояния от потребителя кредит, така и върху нелихвените разходи по кредита.
- 9 Това тълкуване ще е от значение за произнасянето на настоящия състав по това дело, тъй като се отразява пряко на преценката дали ищецът правилно е попълнил бланковия запис на заповед, който е елемент от фактическото основание на иска по настоящото дело.
- 10 **Що се отнася до първия преюдициален въпрос**, запитващата юрисдикция отбелязва, че посоченият в договора за потребителски кредит лихвен процент трябва да се прилага към сумата на усвояния от потребителя кредит, което следва пряко от дефиницията по член 3, буква й) от Директива 2008/48 и транспониращата го национална разпоредба на член 5, точка 10 от Закона за потребителския кредит. Не е ясно обаче дали съответно в светлината на целите на Директива 2008/48 е недопустима практиката в договорите за потребителски кредит да се включват клаузи, които предвиждат задължение на потребителя да плаща възнаградителни лихви не само върху сумата на фактически усвояния от него кредит, но и върху нелихвените разходи по кредита, когато те са финансирани от доставчика (кредитодателя).
- 11 В това отношение са възможни две противоположни линии на тълкуване на правните разпоредби.
- 12 **При първата от тях**, която се опира на буквалния текст на член 10, параграф 2, буква е) във връзка с член 3, буква й) от Директива 2008/48, а също и на общия принцип на свободата на договаряне в гражданското право, посочените разпоредби не са изрична пречка така да се уреди договорното

правоотношение, че да се начисляват възнаградителни лихви и върху нелихвените разходи по кредита, които кредитополучателят ще заплати в момента на изплащането на кредита, а на етапа на отпускането на кредита са финансирани от кредитодателя. Всъщност, при положение че кредитополучателят (потребителят) се е съгласил с този подход — било то и с конклюдентни действия, със самото сключване на съставения от кредитодателя (доставчика) договор, и след като няма изрична забрана за това в Директива 2008/48 и в полския закон за потребителския кредит, подобни договорни клаузи следва да се приемат за правно допустими. Това буквално тълкуване на закона е и причината за разпространената в Полша описана по-горе практика да не се поставя под въпрос налагането на задължение на потребителя да заплаща възнаградителните лихви върху сбора от фактически усвоената от него сума и нелихвените разходи.

- 13 **Втората възможна линия на тълкуване** на член 10, параграф 2, буква е) във връзка с член 3, буква й) от Директива 2008/48 пък се опира на принципите на телеологическото тълкуване и на същността на възнаградителните лихви. Съгласно член 359, параграф 1 от Гражданския кодекс лихви върху парични суми се дължат само когато това произтича от правна сделка или от закон, съдебен акт или решение на друг компетентен орган. Тези лихви са нещо различно от лихвите за забава при изпълнението на задължението (член 481 от Гражданския кодекс). Настоящият състав взема предвид и решението на Съда от 21 април 2016 г. (C-377/14, EU:C:2016:283), съгласно което „общият размер на кредита и размерът на усвояването включват всички предоставени на разположение на потребителя суми и поради това не включват тези, които заемодателят използва за покриване на свързаните със съответния кредит разходи и които на практика не се изплащат на потребителя понятията „общ размер на кредита“ и „общ разходи по кредита за потребителя“ взаимно се изключват и поради това не би могло общият размер на кредита да включва суми, включени в общите разходи по кредита за потребителя. Следователно не би могло общият размер на кредита по смисъла на член 3, буква л) и член 10, параграф 2 от Директива 2008/48 да включва която и да било от сумите, предназначени за изпълнение на задълженията, поети във връзка със съответния кредит, като административните разходи, лихвите, комисионите и всякакви други видове разходи, които потребителят следва да заплати.“
- 14 Ето защо би следвало да се приеме, че възнаградителните лихви са възнаграждение, което кредитополучателят дължи на кредитодателя само за използването на главницата на потребителския кредит, но не и за финансирането на нелихвените разходи по кредита, и в частност на комисионата, която по своята същност е допълнително възнаграждение за кредитодателя за отпускането на кредита.
- 15 Във връзка с това настоящият състав взема предвид и разпоредбата на член 3, параграф 1 от Директива 93/13, съгласно която в случаите, когато дадена договорна клауза не е индивидуално договорена, същата се счита за

неравноправна, когато въпреки изискването за добросъвестност, тя създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора. Настоящият състав отчита и транспониращия тази уредба член 385¹, параграф 1 от Гражданския кодекс, съгласно който клаузите на сключен с потребител договор, които не са договорени индивидуално, не обвързват потребителя, ако определят правата и задълженията му в противоречие с добрите нрави, като грубо нарушават неговите интереси (забранени клаузи). Това не се отнася за клаузите, които определят главните задължения на страните, включително цената или възнаградението, ако са формулирани еднозначно.

- 16 Следва да се подчертае, че съгласно тълкувателно решение на полския Sąd Najwyższy (Върховен съд) комисионата, която представлява възнаграждение за отпускането на заема, за който се прилага Законът за потребителския кредит, не е главно задължение по смисъла на член 385¹, параграф 1 от Гражданския кодекс. Това пряко налага извода, че лихвите върху комисионата също не са главно задължение.
- 17 Това може съответно да са аргументи за тълкуване на член 10, параграф 2, буква е) във връзка с член 3, буква й) от Директива 2008/48 в смисъл, че начисляването на възнаградителни лихви и върху нелихвените разходи по кредита (а не само върху усвоената сума на кредита) трябва да се смята за несъвместимо с тези разпоредби в контекста на целите на Директива 2008/48, тълкувани освен това през призмата на член 3, параграф 1 от Директива 93/13 и член 385¹, параграф 1 от Гражданския кодекс.
- 18 И **вторият преюдициален въпрос** по същество е свързан с проблема за начисляването на възнаградителни лихви от кредитодателя върху общата дължима от потребителя сума, но от гледна точка на задълженията за предоставяне на информация, които носи кредитодателят (доставчикът).
- 19 При фактическите обстоятелства по настоящото дело банката включва в процесния договор две разпоредби с информация за лихвата по договора. Първо, в договора е посочено, че лихвеният процент по договора е променлив и към датата на сключването на договора възлиза на 9,91 % на годишна база. Второ, от текста на договора може да се направи изводът, че размерът на капитализираните възнаградителни лихви възлиза общо на 116 476,51 PLN.
- 20 Съгласно член 10, параграф 2, букви е) и ж) от Директива 2008/48 договорът за кредит посочва по ясен и кратък начин в частност лихвения процент, условията за прилагането на лихвения процент и показателя или базовия лихвен процент, приложим за първоначалния лихвен процент, ако има такъв, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент. Ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, горепосочената информация включва всички приложими лихвени проценти (буква е), а също и годишния процент на разходите и общата сума,

дължима от потребителя, изчислена при сключването на договора за кредит; посочват се всички допускания, използвани за изчисляването на този процент (буква ж).

- 21 Съгласно решение на Съда на ЕС от 5 септември 2019 г. (С-331/18, EU:C:2019:665, т. 48) „Директива 2008/48 не съдържа задължение за посочване под каквато и да било форма в договор за кредит на разбивка на погасителните вноски на потребителя, която показва погасяването на главницата[...], лихвите и другите разходи, дължими съгласно този договор“.
- 22 Оттук следва, че изготвянето от страна на кредитодателя на погасителен план — с посочване на размера, броя и периодичността на дължимите от потребителя погасителни вноски и, когато е уместно, реда на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването — изчерпващ хипотезата на член 10, параграф 2, буква з) от Директива 2008/48, само по себе си не представлява изпълнение на задължението за предоставяне на информация по член 10, параграф 2, буква е) от Директива 2008/48.
- 23 В практиката на Съда вече е изяснено, че задължението за предоставяне на информация по член 10, параграф 2 от Директива 2008/48 допринася, подобно на задълженията по членове 5 и 8 от тази директива, за постигането на целите на Директивата, тоест за осигуряването на високо и равностойно равнище на защита на интересите на всички потребители в Съюза и за улесняване на изграждането на добре функциониращ вътрешен пазар на потребителски кредити (вж. решения от 21 април 2016 г., С-377/14, EU:C:2016:283, т. 61, и от 5 септември 2019 г., С-331/18, EU:C:2019:665, т. 41 и 42).
- 24 Запитващата юрисдикция се колебае дали информацията, която ищецът е предоставил на ответника относно лихвата по отпуснатия му кредит, може да се приеме за изчерпателна, пълна и ясна в светлината на целите на Директива 2008/48. Всъщност, макар ищецът да е посочил лихвения процент, няма информация конкретно върху каква сума ще се начислява тази лихва. Както следва от отговора на ищеца на поставения му от настоящия състав въпрос, сумата на капитализираните лихви в договора за кредит е изчислена като процент (9,99 % годишно) от общата сума на кредита (199 814,35 PLN), която обхваща както предоставената на кредитополучателя сума (171 840,34 PLN), така и удържаната от сумата на кредита комисиона за отпускането му (27 974,01 PLN). Доказателственият материал не дава основание да се приеме за установено, че преди сключването на договора за кредит ищецът е предоставил на ответника тази информация как точно е изчислена сумата на капитализираните лихви в договора.

- 25 Според запитващата юрисдикция са възможни два различни начина на тълкуване на член 10, параграф 2, букви е) и ж) от Директива 2008/48.
- 26 **Съгласно първото възможно тълкуване** — което се основава на тълкуването на текста на разпоредбите — кредитодателят има задължение да предоставя информация единствено за лихвения процент, както буквално следва от член 10, параграф 2, буква е) от Директива 2008/48, и за годишния процент на разходите и общата дължима от потребителя сума, както изисква член 10, параграф 2, буква ж) от Директивата. При такова тълкуване е допустимо информацията за лихвения процент, която кредитодателят (доставчикът) предоставя на потребителя, да включва само посочване на размера на лихвения процент, а наред с това кредитодателят трябва да посочи общата дължима от потребителя сума и годишния процент на разходите. Задължението да се предостави тази информация на потребителя обаче не е пречка в договора да се включат клаузи, които изискват начисляване на лихви и върху нелихвените разходи по кредита. С други думи, ако кредитодателят предостави на потребителя информация единствено за самия лихвен процент, това ще е достатъчно, за да изпълни задълженията си за предоставяне на информация по Директива 2008/48. При такова тълкуване ще трябва да се приеме, че кредитодателят няма задължение да информира потребителя дали сумата на капитализираните лихви е изчислена като процент от сумата на кредита, предоставена на разположение на кредитополучателя, или като процент от сбора на усвоената сума на кредита и удържаните от сумата на кредита банкови комисиони и други нелихвени разходи по кредита. Видимо това тълкуване е основанието за разпространената в Полша практика на някои доставчици така да формулират договорите за потребителски кредит, че да не предоставят подобна информация на потребителя, което неведнъж е било оспорвано пред съдилищата, разглеждащи такъв вид дела.
- 27 **Съгласно второто възможно тълкуване** — което според настоящия състав може да се обоснове с целите на Директива 2008/48 — задължението за предоставяне на информация по член 10, параграф 2, буква е) от Директива 2008/48, разглеждано и през призмата на член 10, параграф 2, буква ж) от Директивата, не се отнася просто до лихвения процент, а има за цел по същество да осигури на потребителя ясна и пълна информация за това как е изчислена сумата, която той ще дължи на кредитодателя в резултат от сключването на договора за потребителски кредит. От практическа гледна точка въпросът, който е от съществено, а често и от ключово значение за потребителя при поемането на кредитно задължение, е не толкова абстрактният лихвен процент на кредита, колкото фактическата сума на лихвите, която ще трябва да плати на кредитодателя в изпълнение на задължението си. От тази гледна точка може да се приеме, че за потребителя е съществено да може да получи информация за това как точно е изчислена сумата на капитализираните лихви. Затова липсата на прозрачно предоставена информация за това от страна на кредитодателя на етапа преди сключването на договора — и най-късно в самия договор — може да се

разглежда като неполагане на дължимата грижа, така че да се гарантира в достатъчна степен доверието на потребителите (съображение 8 от Директива 2008/48). Всъщност изглежда, че съгласно дословния текст на член 10, параграф 2, буква е) във връзка с член 3, буква й) от посочената директива потребителят може да очаква капитализираните лихви да се начисляват само върху сумата на усвоения кредит. Затова — без да се предопределя това дали е допустимо да се начисляват възнаградителни лихви и върху нелихвените разходи по кредита, което е предмет на първия от преюдициалните въпроси — следва да се определи дали включването на различна основа за изчисляването на сумата на капитализираните лихви (в случая — сборът от усвоената сума на кредита и удържаната от сумата на кредита комисиона и други нелихвени разходи по кредита) в договора, съставен от кредитодателя доставчик не трябва поначало да се свързва със задължение да се даде изрична информация на потребителя за това с цел да се осигури прозрачност на договорните клаузи. Тази посока на тълкуване като че ли намира допълнителна подкрепа в разпоредбата на член 5, първо и второ изречение от Директива 93/13, който гласи: „При договори, в които всички или определени клаузи се предлагат на потребителя в писмен вид, тези условия се съставят на ясен и разбираем език. При наличие на съмнение за смисъла на определена клауза, тя се тълкува в най-благоприятен за потребителя смисъл“. Както пояснява Съдът например в решение от 18 ноември 2021 г. (С-212/20, ЕУ:С:2021:934), изискването за прозрачност на договорните клаузи трябва да се разбира като налагащо не само съответната клауза да бъде понятна за потребителя от формална и граматическа гледна точка, но и един среден потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, да може да разбере конкретното функциониране на тази клауза (т. 42); изискването за съставяне на ясен и разбираем език предполага, че финансовите институции трябва да предоставят на кредитополучателите достатъчна информация, която да им позволява да вземат решения, основани на добра информираност и благоразумие (т. 43).